

КОНКУРС ЗА ИЗБОР НАЈБОЉИХ СТУДЕНТСКИХ РАДОВА О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Министарство за европске интеграције Владе Републике Србије (у даљем тексту Министарство) расписује наградни конкурс за избор најбољих индивидуалних, појединачних ауторских студентских радова о процесу европског интегрисања и приступању наше земље Европској унији.

Институције које се баве образовањем, посебно високим, имају значајну улогу у изградњи демократског грађанског друштва у Србији и доприносе утемељеном ширењу европских идеја и вредности. Зато је са универзитетима у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду још 2006. године потписан *Меморандум о сарадњи*. Важност ове сарадње наглашена је и *Стратегијом комуникације о приступању Републике Србије Европској унији*. Институције Републике Србије, укључене у процес европске интеграције, предузимају континуиране мере и активности правовременог и објективног информисања јавности о неопходним реформама које процес преговора о чланству у ЕУ подразумева. Један од кључних партнера Влади у информисању и комуникацији о приступању Србије Европској унији јесте академска заједница, пре свега због свог потенцијала да подстакне аргументоване јавне расправе о темама у вези са ЕУ и приступним процесом Републике Србије.

Посебан значај у процесу интегрисања у Европску унију има партнерство с младим академским грађанима. Њихово креативно деловање у данашњим околностима потребно је да би се покренула важна питања и усвојила најбоља решења, која на темељу заједничких европских вредности, трајно доприносе одрживом напретку Републике Србије. Увид у размишљања садашње генерације младих, важан је део тих напора. Због тога је и циљ овог наградног конкурса да непосредно укључи младе академске грађане у отворену аргументовану дебату о сада и убудуће битним аспектима приступног процеса и перспективама чланства Републике Србије у Европској унији. Саобразно том циљу, радови би требало да одговоре на једну од пет предложених тема:

1. Постигнућа Конференције о будућности Европе о очекивањима младих

Једногодишњи процес рада Конференције о будућност Европе завршен је 9. маја 2022. године представљањем *Извештаја о исходу* председницима Европског парламента, Савета Европске уније и Европске комисије. Међу посебностима организације Конференције било

је и позивање да се и млади са 16 и 17 година, а не само млади од 18 до 30 година, активно укључе у стварање заједничке визије Европске уније какву желе.

Почевши од маја 2021. године, до завршетка конференцијског рада, млади широм Уније су, у сарадњи са паневропским омладинским организацијама, поднели дигиталним путем 2589 предлога (<https://www.youthideas.eu/>). Остварено је неколико омладинских заседања, и дигиталним путем и физичким присуством, пре и током одржавања годишњег Европског догађаја младих 2021. у Европском парламенту, у Стразбуру. Током 8. и 9. октобра у овом седишту европске демократије је 10.000 младих, присутних, како дигиталним путем, тако и физички, размењивало своје идеје о будућности Европе и дебатовало гледишта са члановима Европског парламента, стручњацима, активистима и утицајним појединцима. Млади су међу собом изабрали 20 најбитнијих идеја, по две о свакој од 10 тема Конференције, и уврстили их у извештај *Идеје младих за Конференцију о будућности Европе*, објављен на 23 језика (https://european-youth-event.europarl.europa.eu/wp-content/uploads/2021/10/2021_EYE_Report-Booklet_A5_20-10-Accessible.pdf).

Омладинци који су учествовали и у Европским панелима грађана и на Европском догађају младих 2021. године, званично су свој извештај представили на конференцијском Пленарном заседању 23. октобра 2021. године. Идеје младих о свих 10 тематских области укључене су у 49 предлога и преко 300 мера садржаних у *Извештају о исходу рада Конференције о будућности Европе* (<https://www.youthideas.eu/blog-posts/impact-youth-ideas>).

Поред питања у којим областима и које су омладинске предложене мере оствариле утицај уврићењем у уобличене предлоге промена Европске уније, значајна су и следећа питања: Шта је циљ уврићених 47 предлога о питањима младих у Европској унији? Које су мере предложене за остваривање постављеног циља? Какву улогу и на који начин треба да играју омладинске организације у постизању постављеног циља? Зашто је значајно посебно старање у Европској унији да потребе младих буду задовољене? Да ли се и које од предложених мера и каквим начинима залагања омладинских организација могу спровести у интересу младих Републике Србије током процеса приступања Европској унији?

2. Нови изазови преломних геополитичких превирања и енергетске кризе за трансформацију Европске уније ка климатској неутралности

Највећи изазов од свих са којим се човечанство суочава је најхитније постизање да се глобално загревање не повећа изнад 1.5 степени целзијуса у односу на преиндустријски ниво ради спречавања најпогубнијих последица промене климе по људе, флору и фауну и екосистеме.

Европска унија је у децембру 2019. године *Европским зеленим договором* стратешки усмерила раст Уније ка њеном преображавању у „праведно и просперитетно друштво с модерном, ресурсно ефикасном и конкурентном привредом, у којем 2050. године неће бити нето емисија гасова стаклене баште и у којем раст неће бити повезан са искоришћавањем ресурса“. Настојање Европског зеленог договора је да се „заштити, очува и повећа природни капитал Уније, те заштити здравље и добробит грађана од ризика и учинака повезаних са животном средином“. Како би циљеви одрживог развоја утврђени *УН Агендом за одрживи развој 2030. године*, који су оквир глобалног трансформисања ка одрживости света, били постигнути и омогућили да ЕУ оствари и циљ климатске неутралности 2050. године, њена системска трансформација у целини је одређена да „мора бити праведна и укључива“, тако да „нико не сме бити запостављен“. Достижање климатске неутралности захтевало је да ЕУ успостави одговарајући регулаторни оквир - све политике усмери ка циљу системске трансформације, покрене све секторе да јој допринесе, укључујући „енергетику, индустрију, трговину, грејање и хлађење, грађевинарство, пољопривреду, отпад и коришћење земљишта, пренамену земљишта и шумарство“, били или не обухваћени „ЕУ системом трговине емисијама“, као и све привредне актере и грађане.

Будући да је производња и потрошња енергије кључна у смањивању емисије гасова стаклене баште, Унија је предузела да се обезбеди структурна транзиција сектора енергетике. Преузимањем измена тежи се постизању „сигурног, одрживог, ценовно приступачног и заштићеног система снабдевања енергијом који се ослања на увођење обновљиве енергије, унутрашње енергетско тржиште које добро функционише и повећава енергетску ефикасност уз истовремено смањивање енергетског сиромаштва“.

Поред стратешког *Европског зеленог договора* и *Европског закона о клими*, који је кључни чинилац регулативног оквира у Унији за постизање климатске неутралност 2050. године, развијен је 2021. године и пакет законодавних прилагођавања и промена „Спремни за 55%“. Циљ пакета је законодавно омогућавање да се до 2030. године емисије гасова стаклене баште смање за најмање 55% у односу на нивое њихових емисија у државама чланицама 1990. године. Одређени су и донети који морају бити постигнути да би се планирано смањивање постигло. Донети обухватају: веће учешће обновљивих извора енергије у укупном саставу енергената; повећање енергетске ефикасности; измену опорезивања енергетских производа и електричне енергије; строжије стандарде емисија издувних гасова аутомобила и комбија; повећање коришћења зелених горива у авио и поморском саобраћају; реформу ЕУ система трговине емисијама; смањивање емисија гасова стаклене баште у секторима: саобраћаја, грађевинарства, пољопривреде и управљања отпадом; остваривање климатских циљева у секторима коришћења земљишта и шумарства; изградњу инфраструктуре за алтернативна горива; успостављање механизма за заштиту од спољног нарушавања ЕУ система смањивања емисија гасова стаклене баште; и стварање Социјалног фонда за климатску политику како би се ублажиле негативне

социјалне и економске последице нужних измена по домаћинства, микро предузећа и кориснике превоза у најнеповољнијем финансијском положају. Изузетно захтевну климатску трансформацију Европске унија, у чијем је центру повећање добробити људи и очување природе, требало је да олакшају иновације и дигитализација.

Почетак 2022. године обележила су преломна геополитичка превирања. Европска унија се у предузетом решавању климатске кризе суочила и са енергетском кризом изазваном геополитичким променама. Драматични поремећаји захватили су светско тржиште енергената, порасли су ризици у снабдевању енергентима, а њихове цене су вртоглаво скочиле. Европска унија нашла се пред изазовима да насталу енергетску кризу решава без прекидања својих структурних преображаја, поготово у сектору енергетике и потпуно поштујући темељна начела правичности и солидарности Европског зеленог договора.

Угроженост енергетске безбедност Уније отворило је бројна битна питања. Међу њима су и наредна. *Који је главни проблем за Европску унију отворила енергетска криза изазвана преломним геополитичким превирањима? Како је Европска унија приступила заједничком решавању главног проблема отвореног енергетском кризом? Које су највећи изазови у заједничком поступању држава чланица Европске уније у решавању енергетске кризе? Какав је скуп мера Унија на основу пакета „Спремни за 55%“ и довршавања решења за енергетску безбедност предвидела да предузме? Колико је у ношењу са енергетском кризом за Републику Србију значајно омогућено прикључивање механизму Европске уније за добровољне заједничке набавке гаса и водоника? Да ли енергетска криза изазвана преломним геополитичким превирањима може убрзати енергетску транзицију ЕУ? Како Европска унија настоји да предводи у решавању климатске и енергетске кризе у свету упркос преломним геополитичким превирањима?*

3. Значај подизања свести грађана Србије за примену Зелене агенде за Западни Балкан

Европски зелени договор, који је главна стратегија остваривања инклузивног, праведног и одрживог раста у системској трансформацији Европске уније ка одрживости и климатској неутралности, истовремено је стратешки значајан и у још једном правцу. То је и кључна стратегија ЕУ за остваривање *УН Агенде за одрживи развој 2030. године* и достизање њом утврђених циљева одрживог развоја, као и глобалног циља појачане климатске амбиције у односу на циљ одређен *Париским споразумом*, уз *Оквирну конвенцију Уједињених нација о климатским променама*. Крајем 2020. године примена *Европског зеленог договора* проширена је и на Западни Балкан. *Зелена агенда за Западни Балкан* је за регион стратешки прилагођени документ усмеравања економских и друштвених реформи у региону у истом

правцу у којем су усмерене *Европским зеленим договором* трансформационе измене у Европској унији.

Европска унија је, у циљу додатне подршке зеленој и дигиталној трансформацији Западног Балкана, његовом убрзаном опоравку од социоекономских последица пандемије и повећању отпорности на могуће будуће шокове, прилагодила и примену свог Плана за опоравак и отпорност „ЕУ Следећа генерација“. Економски и инвестициони план за регион проистекао је из Унијиног посебног инструмента за опоравак и отпорност у циљу додатног појачавања финансирања котрансформације Западног Балкана за постизање одрживог развоја 2030. године и климатске неутралности 2050. године. Двојна зелена и дигитална трансформација региона у истом правцу као у Европској унији, унапређена је и системским усмеравањем реформи у западнобалканским партнерима проширења на предузимање реформи за брже постизање економске и друштвене конвергенције Унији. Сврставањем у кластере тематских политика ЕУ преговарачких поглавља у процесу приступних преговора са Европском унијом олакшано је усредсређено прилагођавање кандидата на Западном Балкану правилима, стандардима, политикама и праксама Уније усредсређеним на зелену и дигиталну трансформацију. Финансијско подржавање реформи у том правцу на Западном Балкану сад се остварује и доступним средствима за те намене из Европског фонда за одживи развој плус (ЕФСД+), као и средствима у износу од 14.2 милијарди евра Инструмента претприступне помоћи за нову вишегодишњу финансијску перспективу од 2021. до 2027 године (ИПА III).

Сагледавање свих ових нових праваца у односу Европске уније према партнерима проширења на Западном Балкану и подстицаја које пружа да остварују заједно са њом зелену и дигиталну трансформацију битно је за разумевање значаја стратешког усмеравања свих реформи Зеленом агендом за Западни Балкан. Убрзање постизања друштвене и економске конвергенције са Европском унијом није изводљиво без пуне примене ове агенде. Репорме за остваривање прилагођавања правилима, стандардима, политикама и праксама Уније, које Зелена агенда за Западни Балкан стратешки усмерава у пет кључних праваца на постизање јасно одређених циљева, није изводљиво остварити без активног учешћа грађана. Извршене неопходне измене закона и прописа нису довољне уколико изостану измене свакодневног понашања сваке грађанке и грађанина. Остваривање зелене и дигиталне трансформације Србије зависи од свести сваке њене грађанке и сваког њеног грађанина да својим свакодневним чињењима на остваривању циљева Зелене агенде за Западни Балкан побољшавају квалитет свог живота и личну и друштвену добробит. Пуно ангажовање грађана, појединачно и удружено, од локалног до националног нивоа, на остваривању циљева Зелене агенде, подстиче и отворени кластер тематских политика 4 - „Зелена агенда и одржива повезаност“ у приступним преговорима, као и убрзани рад на припремама за отварање кластера 5 - „Ресурси, пољопривреда, кохезија“.

Неопходно је потребно да Република Србија ради повећања добробити свих својих грађанки и грађана убрза зелену и дигиталну трансформацију. Свих пет праваца стратешки усмерених Зеленом агендом за Западни Балкан постизањем циљева: декарбонизације ради климатске неутралности, посебно у областима енергетике и превоза; успостављања кружне (циркуларне) економије; престајања загађивања ваздуха, воде и тла; стварања одрживог система прехране и оживљавања руралних подручја; као и очувања биолошке разноврсности и обнављања екосистема, стварају бројне могућности повећања појединачне и друштвене добробити. Деловање грађанки и грађана на достизању циљева у правцима на које деловање усредсређује Зелена агенда за Западни Балкан, омогућава им да: побољшају сопствени економски положај и укупни развој друштва и здравље свих; стварају услове за нове квалитетне послове; повећавају привлачности за одржива улагања својих локалних заједница. Овакво оснаживање учешћа свих грађана и грађанки у развоју јемчи остављање будућим генерацијама ненарушених услова да задовољавају своје потребе.

Свест грађана о свим наведеним и осталим могућностима које им пружа познавање Зелене агенде за Западни Балкан и њена примена у побољшању личних животних околности и убрзавању развоја своје заједнице и целог друштва Србије, појединачним и удруженим деловањем, од локалног до националног нивоа, као и у прекограничним пројектима и у активностима регионалне, макрорегионалне и транснационалне сарадње, одлучујућа је за успех спровођења зелене и дигиталне трансформације Републике Србије.

Питања која се постављају у погледу значаја подизања свести грађана за примену Зелене агенде за Западни Балкан незаобилазно су следећа: *Како грађанке и грађане Србије најбоље информисати о Зеленој агенди за Западни Балкан? Како постићи да грађанке и грађани Србије разумеју значај Зелене агенде за Западни Балкан за повећање њихове личне добробити и добробити друштва? Како подстаћи грађанке и грађане да покрећу активности којима остварују циљеве Зелене агенде за Западни Балкан? Како посебно друштвено афирмисати оне појединачне и колективне активности грађанки и грађана којима постижу циљеве Зелене агенде за Западни Балкан?*

4. Могући утицаји идеја о „Европској политичкој заједници“ и „Европској геополитичкој заједници“ на политику проширења Европске уније

Неслагања земаља чланица ЕУ око брзине проширења, с једне стране, и зебња да би земље кандидати могле постати простор за утицај других сила, с друге стране, довело је до актуелизовања старих и појаве нових предлога за уређење односа ЕУ и земаља које теже чланству. Посебан значај и публицитет добиле су идеје о стварању Политичке заједнице (Емануел Макрон) и Геополитичке заједнице (Жан Мишел). Предлагачи тврде да то не би била замена за ЕУ, већ оквир који би требало да повећа сарадњу и координацију између ЕУ

и кандидата за чланство, а самим тим и да помогне убрзању приступног процеса. Упркос томе, критичари испољавају забринутост да се на тај начин промивише ЕУ у „више брзина”, или да се тиме проширење одлаже у бескрај. Истовремено, упозорава се да, супротно намери предлагача да чвршће вежу земље кандидата за ЕУ, ове идеје стварају конфузије и представљају „стратешку двосмисленост” која ће додатно умањити привлачност ЕУ земљама кандидатима за чланство.

У чему се огледа садржај и суштина предлога о (гео)политичкој заједници, зашто се предлог актуелизује у садашњем тренутку и какве могу бити његове последице - укључујући и оне ненамераване и неочекиване - нека су од најопштијих питања на која би требало дати одговор у овом есеју.

5. Начело солидарности права ЕУ на испиту криза 21. века

Темељни уговори Европске уније не предвиђају постојање централне власти са ауторитетом већим од држава чланица. У таквој ситуацији, везивно ткиво институционалног система ЕУ чине темељна правна начела, од којих су нека кодификована, а нека је самостално развио Суд ЕУ. Начело солидарности је једно од кључних таквих начела. Кризе које у последњих скоро петнаест година избијају једна за другом, управо то начело суочавају са највећим изазовима.

Да ли и на који начин помоћи презадуженим државама чланицама? Да ли расподелити терет пријема миграната - азиланата? На који начин распоредити терет борбе против Ковид-19?

Оцена одговора које је ЕУ дала на ова и слична питања увелико се разликује од политичке, географске и идеолошке перспективе. Због тога је драгоцен сваки покушај да се разуме да ли је у таквим приликама солидарност ЕУ постала делотворнија и чвршћа, или је пак оспорена и обесмишљена.

Ко може да конкурише?

Конкурс је отворен за студенте програма основних академских студија и програма мастер академских студија свих универзитета у Републици Србији.

Напомена ауторима

Претходно објављени радови, радови који су раније награђивани, као и они који су поднети на друге конкурсе или чекају одобрење за објаву, биће дисквалификовани.

Злоупотреба, плагирања и аутоплагирања садржаја, биће спречени веродостојном провером оригиналности текста сваког рада.

Стандарди за израду рада

Област и наслов рада. На првој страни написати одабрано проблемско питање (једно од пет), као и наслов рада. Напомињемо да у самом тексту рада студент не сме да наводи личне податке.

Фонт и обим текста. Рад треба да буде написан у текст процесору *Microsoft Word*, фонтом *Times New Roman* величине 12, на српском језику, ћирилицом, са размаком редова од 1,5. Обим основног текста рада треба буде између 10 и 16 страна. Рад уз основни текст обавезно садржи списак литературе сачињен навођењем коришћених јединица примарних и секундарних извора. Рад може имати и додатне наведене прилоге. Прилоге какви су табеле, графикони, слике, итд. сместити на крај рукописа, а у самом телу текста основног излагања назначити место односног прилога који је дат на крају рада.

Резиме. Резиме дужине између 150 и 300 речи мора бити на почетку рада и садржати полазну претпоставку и циљ рада, примењене методе, главне резултате и закључке.

Кључне речи. Иза резимеа наводи се до пет кључних речи писаних *Italic* стандардним словима и одвајаних запетом.

Референце у тексту. На коришћене изворне јединице литературе у тексту се упућује коришћењем Чикаго стила библиографског цитирања који можете преузети [овде](#).

Страна имена. Страна имена која се појављују у основном тексту, треба транскрибовати на српски језик, а при првом навођењу у загради ставити име у оригиналу.

Табеле, графикони, схеме, слике. Табеле и графикони треба да буду сачињени у текст процесору *Microsoft Word*-у. Свака табела, графикон, схема и слика мора имати редни број, наслов или потпис (не дужи од једног реда). Слике треба припремити у електронској форми са резолуцијом од 300dpi и форматом jpg. За илустрације преузете из других извора (књига, часописа) аутор је дужан да упути на извор.

Списак литературе. На крају текста треба приложити списак литературе која је навођена у тексту, по азбучном реду презимена аутора (модел: Презиме, Име, „Наслов“, Место издања, Издавач, година издања), а у случају онлајн садржаја наводи се линк и датум посете наведеном сајту. Навођење необјављених радова није пожељно, а уколико је неопходно треба навести што потпуније податке о извору.

Предати радови који нису припремљени према правилима конкурса и наведеним стандардима за израду рада, неће бити разматрани.

Оцењивање пристиглих радова

Комисија састављена од професора Универзитета у Београду вредноваће квалитет благовремено пристиглих радова на конкурс. Аутори три најбоље оцењена рада добијају наградне хонораре.

Критеријуми и методологија оцењивања радова:

КРИТЕРИЈУМИ	Максималан број поена
1. Предметна усаглашеност теме рада са проблемским опсегом једног од пет понуђених питања	5
2. Проблемска и предметна усаглашеност наслова рада са садржајем рада	5
3. Адекватност апстракта и кључних речи	5
4. Актуелност и релевантност тематизације одабраног проблемског питања	5
5. Оригиналност рада (креативност, иновативност, комплексност изложеног)	5
6. Квалитет продубљеног и критичког промишљања	5
7. Организација излагања у кохерентну целину (структура рада)	5

8. Стил писања, јасноћа, правописна тачност и разумљивост језика	5
9. Релевантност и обим коришћене примарне и секундарне домаће и иностране литературе	5
10. Познавање материје која се обрађује у раду	5
Максималан број поена	50

Наведени елементи, оцењују се на скали од један до пет, при чему је један (1) најнижа оцена, а пет (5) највиша. Поред бројчаних оцена претходних елемената, додатно су могући и описни коментари конкурсне комисије.

Хонорари за ауторе најбоље ранжираних радова

Аутор прворанжираног рада закључиће Уговор о ауторском делу са Министарством и добити хонорар у висини од 85.000 динара нето.

Аутор другоранжираног рада закључиће Уговор о ауторском делу са Министарством и добити хонорар у висини од 55.000 динара нето.

Аутор трећеранжираног рада закључиће Уговор о ауторском делу са Министарством и добити хонорар у висини од 35.000 динара нето.

Поред три најбоље ранжирана, сви радови који испуне конкурсне критеријуме, биће објављени у електронском зборнику студентских радова.

Начин пријављивања на конкурс

Рад се доставља у једном штампаном примерку и у електронском облику на једном компакт диску. **На штампаном и електронском примерку рада не сме бити наведено име и презиме студента који је аутор, као ни ма који други лични подаци који могу откривати његов идентитет.** Поред рада у штампаној и електронској форми, доставља се приложен засебан затворени коверат у ком мора да буде посебан документ који обавезно садржи: име и презиме студента, контакт податке студента (адреса електронске поште, број

фиксног и мобилног телефона), назив факултета, назив студијског програма, степен и година студија, назив рада и број индекса. Заједно се рад у једном штампаном примерку и у електронском облику на једном компакт диску и засебна затворена коверта са личним подацима достављају у **једној** запечаћеној коверти, заштићеној од оштећења која могу настати у транспорту. **Приспеле пријаве које не испуњавају овај захтев, неће бити узети у разматрање.**

Претходно наведена пријавна документација за конкурс, с напоменом **на коверти „За студентски конкурс“**, доставља се или лично на писарници, или слањем поштом, адресирана на:

Министарство за европске интеграције
Сектор за комуникације и обуку и припрему српске верзије правних тековина
Европске уније
Немањина 34
11000 Београд

За сва питања у вези са процедуром пријављивања на конкурс Министарства за европске интеграције, заинтересовани се могу обратити путем електронске поште на електронску адресу: office@mei.gov.rs.

Рок за конкурисање

Конкурс ће бити отворен од дана објављивања, 8. августа 2022, закључно са 10. октобром 2022. године. Благовременом доставом сматраће се и достављање препорученом пошљком предатом пошти најкасније до наведеног закључног термина трајања конкурса, без обзира на датум приспећа у Министарство за европске интеграције.

Неће се разматрати пријаве послате после наведеног рока, нити пријаве послате на други начин (на пример факсом или електронском поштом) или испоручене на другу адресу.

Резултати конкурса биће објављени на званичној интернет страници Министарства за европске интеграције www.mei.gov.rs. Сви аутори чији радови буду одабрани за објављивање биће појединачно контактирани.